

**CINC MULES DE LLAURAR,
UN MAPAMUNDI I UN DIAMANT FI.
INVENTARI DE LA CASA DE MATEU
POCURULL AL PALAU D'ANGLESOLA (1609)**

per Joan Yeguas Gassó

**MATEU POCURULL I EL SEU LLINATGE AL PALAU
D'ANGLESOLA**

La família Pocurull va ser una de les més destacades de la plana urgellenca durant l'època moderna. L'historiador bellpugenc Eduard Puig Bordera va localitzar un fons documental sobre aquesta nissaga a l'Arxiu Nacional de Catalunya.¹ Els caps de casa es poden definir com mercaders i propietaris rurals, els quals tenien arrels a diferents poblacions de les comarques de Lleida (com Bellpuig, Vilanova de Bellpuig, Arbeca, Tàrrrega, entre altres) i que van acabar sent senyors de Fonolleses i la Corbella, així com castlans de la Novella (compartint-ho amb els senyors de Mollerussa).

Els Pocurull no apareixen esmentats al Palau d'Anglesola en el fogatge del 1497, malgrat que en surt un a Fondarella. El 29 de maig de 1521 trobem Joan Pocurull com a veí del Palau d'Anglesola, el qual, com a batlle de la Novella, es disputava el delme del terme amb Margarida, vídua de Francesc d'Olzinelles, qui havia estat senyor de Mollerussa.² Posteriorment, el 22 de setembre de 1607, en un document per a la investidura de la castlania (o carlania) de la Novella, realitzada a Mateu Pocurull, s'informa que abans d'ell també ho havien sigut altres membres de la família: el seu difunt germà Jaume Pocurull, a partir del 13 de gener de 1584; anteriorment el seu avi, també anomenat Jaume Pocurull, a partir

1) Vull agrair al Dr. Eduard Puig Bordera el fet d'haver-me facilitat la coneixença d'aquest fons documental.

2) Arxiu Nacional de Catalunya (des d'ara ANC), *Llinatge Desvalls*, sig. ANC1-1087-T-1277.

del 15 de setembre de 1559; i ens assabentem que Mateu ho reclamava perquè era hereu del seu pare, Joan Pocurull, mort relativament jove, ja que va fer testament el 3 de gener de 1582 davant Josep Revert, notari de Lleida.³

La figura de Mateu Pocurull havia sortit alguna vegada a la historiografia. El 19 d'octubre de 1602 apareix com a testimoni en el testament d'un picapedrer, el francès Bartomeu Garí, on és referenciat com a batlle del Palau d'Anglesola, és a dir, el representant del senyor.⁴ Per la gran quantitat de préstecs que hi ha relacionats al seu inventari post-mortem, i pel volum del patrimoni (terrenys rústics i béns mobles), deuria ser una personatge benestant del territori. Se'l cita com a mercader, qualificatiu que es podria vincular amb una

professió lligada al comerç a l'engròs (ja que disposava d'abundants cereals a les sitges), però s'ha de concebre com un prestador de diners (a mig camí entre banquer i usurer), i també com arrendador d'imposicions (com els delmes que tenia dels termes de Fonolleres, de la Corbella i de la Novella).

EL DOCUMENT: L'INVENTARI DEL 1609

L'inventari post-mortem es realitza per desig de la vídua, anomenada Jerònima, la qual tenia fills menors d'edat, ja que tenien assignats tutors. Per tant, entre que el pare de Mateu va morir cap al 1582, i que el seu negociat hauria començat cap al 1595 (data que apareix en un llibre "dels deutes començant en lo any mil sinch-cents noranta y sinch), es podria especular que Mateu hauria nascut entre 1560-1570, i que en la data de la seva mort podria tenir entre 40 i 50 anys. Una

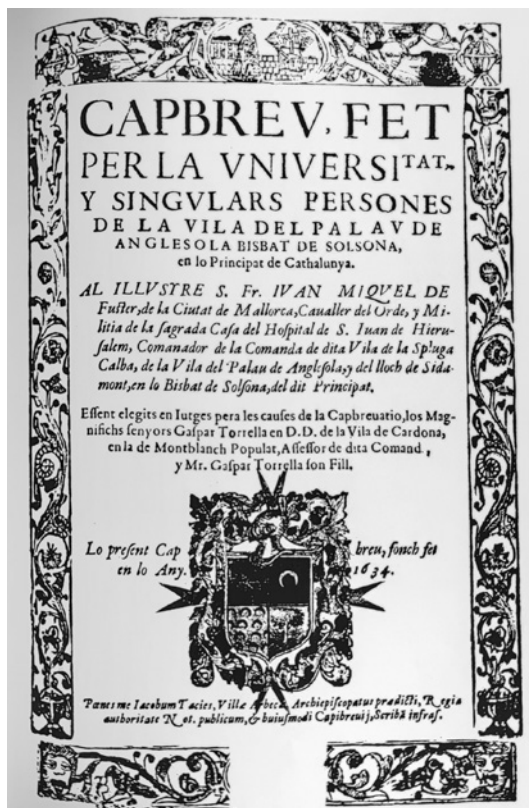

Fig. 1.- Portada del capbreu del Palau d'Anglesola fet l'any 1634 (foto: ANC).

3) ANC, *Llinatge Desvalls*, sig. ANC1-1087-T-837.

4) Joan YEGUAS, "Fragments d'art: esteles funeràries al Pla d'Urgell, picapedrers al voltant del 1600, llandes curioses del segle XVIII i un panteó modernista a Vila-sana", *Quaderns de "El Pregoner d'Urgell"*, 20 (2007), pàg. 82 [pàg. 75-90].

Fig. 2.- Signatura de Jeroni Mur, capellà del Palau d'Anglesola, del 1725 (foto: ANC).

joventut que corroboraria la seva vídua, amb canalla petita, la qual encara vivia l'any 1634, 25 anys després de la mort de Mateu, quan Jerònima apareix citada al capbreu fet a la població en aquest dit any (fig. 1).⁵

El document que protagonitza aquest article està redactat per Joan Segarra, prevere del Palau d'Anglesola, qui també oficiava de notari. Com a testimonis, entre altres, surt el batlle vigent, que era Tomàs Pujalt. També hi ha relacionats els germans vius de Mateu i dos cunyats: Pere Pocurull, doctor en teologia; Andreu Pocurull, prepòsit de la seu de Barcelona; Jeroni Pocurull, mercader d'Anglesola; Andreu Salvador, mercader de Riudoms; i Rafael Ripollès, mercader de la Selva del Camp.

La lletra del document sembla del segle XVIII, i això s'explica al paràgraf final, quan observem la signatura de Jeroni Mur (fig. 2), capellà del Palau d'Anglesola, el qual en fa una còpia l'1 d'agost de 1725, a instàncies d'un descendent anomenat Joan Pocurull, també mercader del Palau d'Anglesola. Apareixen una llarga i feixuga llista de propietats, així com els préstecs realitzats, amb tots els detalls d'afrontacions (límits territorials) o les pensions dels crèdits, que no aporten massa en aquest estudi; per aquest motiu, he decidit no fer una transcripció completa, però sí donar una visió general d'aquests béns.

PROPIETATS RÚSTIQUES DISPONIBLES

Al present inventari de 1609 trobem un llistat inacabable de terrenys rústics que estaven en propietat de Mateu Pocurull el dia de la seva mort, dades que són indicatives del seu nivell de riquesa i poder. Al terme del Palau d'Anglesola (fig. 3) disposa de 27 finques: 23 terra campa (destinada al conreu dels cereals), tot

5) Prim BERTRAN, *Notícies històriques del Palau d'Anglesola: segles XII-XVII*, Lleida, 1981, pàg. 13.

Fig. 3.- Indicatiu cartogràfic del Palau d'Anglesola a l'any 1755 (foto: ANC).

i que una petita part estava plantada d'oliveres o vinya, sumant un total de 120 jornals i 11 porques, que equivaldrien a 52'7 hectàrees; també té dos farraginals (destinats al conreu de farratge), amb un total de 10 porques (0'36 hectàrees); un tros sencer de vinya, de 3 jornals (1'3 hectàrees); i un corral per a bous. Les partides agrícoles del Palau (algunes encara vigents a l'actualitat) esmentades al document són: "Riucorp" (prop del riu Corb); camí de Linyola; la Peixera; la Bassa dolça; el Camí nou que anava a Golmés; el Pou nou; el Pou de la vila; el camí de la Font; Bassa bovera (actual Plaça Catalunya); Farrugat (entre el camí reial vell, el camí de Sidamon i el Vedat –lloc de caça–); la Coma (camí de Bellvís); les Hortes (camí de Lleida); el Prat (camí de l'Empriu); i la "Ladrosa" (prop de la sèquia de la "Baladrosa" –o que va a Ladrosa o la Drosa–, i podria equivaler a l'actual Baladruga).

Al terme de l'Escarabat, avui partida del municipi del Poal, un total de 7 finques, 5 de terra campa que sumaven 58 jornals (25'2 hectàrees) i 2 de farraginals. Al terme de la Novella (dins la qual s'esmenta la partida del Merlet), actualment al municipi de Vila-sana, es citen un total de 5 finques, 4 de terra campa que sumaven 38 jornals (16'5 hectàrees) i un corral amb cabana. Al terme de Sidamon un oliverar de 5 jornals (2'1 hectàrees) amb 19 rengles d'oliveres. Al terme d'Arbeca 4 deveses (terreny destinat a pastures) i un oliverar, sense especificar les dimensions. Al terme de Sant Martí de Maldà es comenten 2 finques, una de les quals de 12 jornals (5'2 hectàrees).

També posseïa sitges, és a dir, els dipòsits subterranis destinats a emmagatzemar cereals. Al Palau d'Anglesola tenia 33 sitges i a Arbeca altres 9. Al final del document enumera les sitges del Palau, una per una, dient si estaven plenes de blat o ordi, i, curiosament, marcades amb un capitell amb la senyat "PO", el qual indicaria la propietat dels Pocurull. Aquest darrer element s'ha de relacionar amb l'heràldica parlant que encara es conserva a la portada de la seva residència, feta l'any 1616 (que després tornarem a assenyalar), o una "marca de ferro de dita casa" amb la qual es marcaria el bestiar.

cosa que indica que havia estat subhastat; així com una petita quantitat de terra i corrals. Igualment a Bellpuig es fa referència d'una torre i molí “vulgarment dita de mossèn Ivorra olim d'en Portell”, que era un molí fariner envoltat de terres, el qual estava arrendat per 100 lliures anuals; no sabem quin molí era, si l'edifici gòtic del Molí Vell de la vila (també conegut com Molí dels Esquius de Dalt i antigament com

Fig. 5.- Escut heràldic dels Pocurull, datat el 1616, a l'actual Cal Blasió (foto: J.Y).

Molí de la Torre -el 1599 es referencien uns arrendadors-) o el Molí del Senyor (també dit Molí Nou o Molí de Baix), aquest últim documentat des del segle XVI i situat al camí de Sant Martí de Maldà (partida Pouets).⁶

Disposava del castell de Fonolleres i dels drets del seu terme, així com els del terme de la Corbella, que tenia arrendats a Tomàs Alcover, de Cervera, per 380 lliures anuals. Sobre la castlania de la Novella, comenta que rebia la sisena part del delme, indivisa amb el senyor de Mollerussa, i que això era un privilegi cedit pel prior dels hospitalers. I, finalment, afirma que tenia un vuitè sobre els cereals dels particulars de Bellvís, gràcies a un privilegi concedit per un prevere beneficiat de la Seu de Lleida (cal recordar que Bellvís era del Capítol de Lleida).

L'OFICI DE PRESTADOR

A partir de les terres, dels immobles i de les rendes, es podria concloure que Mateu Pocurull era un propietari rural benestant. Però si entrem en els préstecs que havia atorgat, dels quals cobrava una pensió anual, i li sumem tots els diners que obtenia, arribarem a un muntant total que ens dibuixa un dels personatges importants de la plana d'Urgell d'aquella època, pel seu nivell econòmic i pel seu poder.

A l'inventari s'esmenta que hi havia un “Llibre de tots los scitis immobles y censals de micer Jaume Pocurull” de l'any 1549, és a dir, que era un ofici familiar. També es citen altres documents, com un memorial del que faltava per cobrar dels

6) Vegeu: Jaume TORRES GROS, “La torre-molí vell de la vila de Bellpuig”, *El Pregoner d'Urgell*, 682, 2008, pàg. 32-39.

deutes, un llibre de vendes i cobraments, un llibre d'albarans, un llibre de la soldada que rebien els mossos, un llevador de censals o diversos papers solts que hi havia dins els calaixos. L'apartat que ens interessa en aquest capítol és on es recullen els préstecs vigents, és a dir, els que calia cobrar durant l'any en curs, amb la quantitat de pensió que pagava cadascú i la data en què vencien. Es tracta de 23 préstecs que rendien anualment la xifra de 247 lliures 10 sous i 6 diners; als quals calia sumar les 380 lliures del castell i terme de Fonolles, les 100 del molí fariner, etc.

Entre els deutors trobem incorporacions de ciutadans d'un poble, comunitats de preveres, petits senyors feudals o simples particulars. Entre els municipis surten: el "lloc" Sidamon (150 lliures i 20 sous), la "vila i universitat" de Bell-lloc d'Urgell (50 lliures), la "vila i universitat" de Mollerussa (9 lliures i 7 sous), o la "universitat i singulars" del Poal (7 lliures 9 sous i 2 diners). Entre les comunitats eclesiàstiques, apareixen els "canonges i comunitat de capellans de la ciutat de Balaguer, i administradors de la casa del Sant Crist" (20 lliures). I entre la petita noblesa, hi havia: Onofre Cortit, senyor de Gra (25 lliures); Galceran Ferrer, senyor de la Mora (3 lliures); un donzell de Balaguer (13 lliures i 3 sous); els hereus d'un cavaller d'Agramunt (8 lliures); o els hereus d'un cabiscol de la seu de Lleida (19 lliures 8 sous i 6 diners).

VIDA QUOTIDIANA: PAGESIA, PARAMENT DE LA LLAR, JOIES I ART

A l'inventari es recullen molts elements materials que indiquen quin tipus de vida portava Mateu Pocurull abans de morir, i també donen una idea del tipus de casa que habitava un personatge benestant d'àmbit rural a la Catalunya d'inicis del segle XVII.

D'una banda, trobem objectes i eines relacionats amb la pagesia. Alguns usats en la vinya o en l'obtenció del vi: tina, botes, tenalles, portadores, cups amb verema, trascoladora, pica per premsar verema, un celler, esment de l'existència d'alguna quantitat de "vi blanc", "claret" o "vi vell". Altres relacions amb els cereals: sacs, sitges, quarteres. O els vinculats amb les olives: un barril d'oli, unes piques per tenir oli o una mesura per mesurar l'oli. Utillatge general: cabàs, sogues, cadenes, pala, destrals, forques, arada, relles, aixades, esquelles, borrasses, porgadors, sàrries, alforja, morrals, jous, estreps, sella, carros. Els animals de l'estable: 5 mules de llaurar, 1 cavall, 2 gorans (ases de llavor), 8 eugues, 4 mules joves i una somera; surten 24 gallines i 6 capons. Armes per protegir els béns i les persones, però poques: dos espases, tres escopetes i un arcabús; també hi ha un llancer, però sembla de caire ornamental, amb una sola llança i un escut petit. També apareix instrumental relacionat amb altres oficis: el de teixidor (un ordidor, pintes de teixidor, cabdells de llana, cànem i estopa) o el de fuster (una gúbia, una destrall per fer esclops i una triba –barretina pròpia dels fusters).

Després hi ha elements propis del parament de la llar o de la logística d'una casa. Per contenir aigua: una cisterna, un pou, aigüera, piques, cossis, una caldera per fer la bugada. Per a la cuina i recipients: clemàstecs, xemeneia, forn, perols, morters, ganxos, un colador, un rallador, plats, culleres, olles, vaixelles, bacines o càntirs. Mobles: portes, bancs, llits (de colgar o de camp), armaris, taules, cadires, cofres, caixa ferrada, una arquimesa i un bufet. Roba de la llar: tovalles, tovalloles, tovallons, llençols, vànoves, màrfegues, matalassos, coixins, coixineres, mocadors o cortinatges variats. Roba de vestir: gipons, gonelles, mànegues, cossos, cossets, faldilles, camises, capes, casaques, barrets i tapins. Tipus de teixits: estopa, cànem, vellut, xamellot, setí, domàs, contrai, tafetà, tela, estamenya, cuiro, gasa, filadís, filempua, gorgorà, cotonina, pinyonet o raixa.

Finalment, hi ha un petit capítol d'objectes de luxe. La majoria de joies eren de plata: diadema, campaneta, corneta, gerra, canelobres o vasos. Joies més valuoses: collars de perles, collars amb cristalls o un diamant fi. S'esmenta la procedència per remarcar la seva qualitat: una sella de Còrdova, una casaca de Cadis, així com terrissa de Verdú (cossi i càntirs), de Lleida (càntirs) i de la Selva del Camp (olles). A nivell d'art trobem força pintura mariana: a la capella hi ha un quadre gran amb la Mare de Déu, un llenç amb la Verge, dos tauletes petites amb Maria i un missal romà. A la resta de la casa s'hi anoten una caixa amb cobertor pintat, una tela amb santa Magdalena i un "quadro de arboledes" (que cal identificar com un paisatge amb arbres), o l'existència d'un "mapamundi" (un mapa del món o representació cartogràfica de la terra coneguda en aquella data). Finalment, es citen sis "pedres de portal ab un lindar", que indicaria alguna futura reforma arquitectònica de la casa, potser la façana que es va fer set anys després, el 1616.

VOCABULARI DE L'INVENTARI

És necessari fer un apartat dedicat a les paraules que apareixen al document la majoria de les quals no s'utilitzen actualment a la plana d'Urgell. Hi ha vocables que han quedat en dessús, per ser d'argot pagès d'una època pretèrita amb poca mecanització agrària, és a dir, eines i tasques que ja no es fan servir. Després trobareu mots que han passat a la història degut a la pròpia evolució del llenguatge, malgrat que s'utilitzin en altres indrets del domini lingüístic català (i que, puntualment, encara fossin usades pels nostres rebesavis). També cal destacar l'ús de paraules que avui en dia diríem que són pròpies de la Catalunya nova, com ara "minyó" o "catifa", entre altres; així com l'ús de l'article salat o alguns castellanismes. Per acabar, he trobat força original la manera de descriure els colors del bestiar equí, ja que n'hi havia de pèl castany, negre (motiu pel qual algunes femelles rebien el nom de "morilla"), falp (gris) o "de stornell" (se suposa que negre amb reflexos blancs i verdosos, com el plomatge dels estornells).

LLISTAT DE PARAULES ORDENADES ALFABÈTICAMENT AMB SEU SIGNIFICAT

- **Adducat:** Castellanisme, de “adúcar”, que al seu temps prové de l'àrab peninsular “haddúqa”. Seda que envolta l'exterior del cuc de seda, la qual sempre té menys finor.
- **Aigüera:** Usat com “aigüera de la bassa”, en l'accepció de conducte de les aigües brutes que anirien cap a la bassa, o sigui, la claveguera.
- **Agnus:** Un protector de taula.
- **Aladre:** Arada.
- **Alamara:** Anella, o baga, cosida a la vora d'una cortina o vestit, que fa de trau.
- **Albe:** Àlber, un tipus d'arbre i fusta.
- **Aldà:** Antic, vell; també gastat per l'ús.
- **Algerra:** Alfàbia o gerra.
- **Algorfa:** Golf a o part més alta d'una casa, sota teulada, destinada a guardar-hi fruita o mals endreços.
- **Alquímia:** Pel context, es tracta d'un castellanisme que significa “llautó”.
- **Arcabús:** Arma de foc portàtil, semblant a una escopeta grossa.
- **Arera (o Arrera):** Erera o erer. Garbell d'espart o jonc per porgar el gra a l'era.
- **Argadell:** Canastra gran de vímet.
- **Argue:** Instrument que serveix per moure coses feixugues, consistent en un cilindre de fusta o de ferro, el qual es fa rodar mitjançant un mànec transversal.
- **Arnella:** Armella. Cèrcol de metall que serveix per mantenir unida alguna cosa.
- **Aspavilar (tisoires d'):** Per atiar el foc.
- **Badívol:** Espaiós.
- **Baló:** Valona. Peça de vestir, a mena de capa curta, que cobreix les espatlles, l'esquena i el pit.
- **Bancal:** Peça de roba que servia per cobrir bancs o taules.
- **Beasses:** Beaces. Alforja petita que porten a l'espatlla els pastors o els captaires.
- **Beca:** Banda que es porta encreuada al pit, d'espatlla a espatlla, usada com a insígnia de col·legial.
- **Bescarsí:** Bergansí. Peça de vori o d'os, que es feia rosegar a les criatures quan sortien les dents, ordinàriament proveïda d'una cadeneta, de cascaells, etc.
- **Boix:** Mànec de fusta curt per aplanar trossos de pasta i fer pa en porcions petites.
- **Bocaram:** Tela gruixuda procedent de Pèrsia, en concret, de la ciutat anomenada Bukharà, a l'Uzbekistan.
- **Borrassa:** Tela grossera de borra, de la mida d'un llençol gran, que serveix per tragar palla, o per posar sota les oliveres o ametllers, entres altres, per recollir el fruit.
- **Bres:** Bressol.
- **Bri:** Teixit fet de pura fibra de lli o de cànem, sense estopa ni borra.
- **Burell:** Llana negra o de color molt fosc.
- **Cabeç:** La part superior d'una túnica o camisa.
- **Canella:** Aixeta.
- **Cànter:** Càntir. Usat al document com a objecte i com a mesura de líquids.

- **Capçana:** Rodella d'espart o altre material per posar olles quan es treuen del foc.
- **Carratell:** Carretell. Barril petit, que oscil·la entre un càntir i una càrrega de cabuda, i principalment serveix per posar-hi vi (en aquest cas, també vinagre).
- **Chapa:** Xapa. Copa o vas poc profund.
- **Ciuró:** Cigró.
- **Civadera:** Morral per donar civada als animals.
- **Clemalls:** Clemàstecs. Cadena d'anelles penjada damunt la llar de foc, que en la part inferior porta ganxos per penjar l'ansa de la caldera o les olles.
- **Cobriplat:** Tovallonet brocat o calat, que serveix per cobrir i adornar un plat.
- **Colgar (llit de):** Un llit per ajeure's.
- **Collet:** Coll de vestit, especialment postís.
- **Congreny:** Cèrcol de fusta que envoltaven algun tipus de bota.
- **Contray:** Contrai. Classe de tela que es fabricava a imitació dels teixits de Courtrai o Kortrijk, a Bèlgica, que servia per fer vestits.
- **Corba (de carro):** Cadascun dels segments corbs de fusta, que, units uns amb altres pels extrems, formen l'encorbat de la roda del carro.
- **Corporal:** Drap blanc que el sacerdot col·loca damunt l'altar on se celebra la missa, especialment per posar-hi el calze i l'hòstia.
- **Cortà:** Quartà. Mesura per a líquids i grans, equivalent a la vora de 4 litres.
- **Cortera:** Quartera. Mesura de capacitat per a grans, equivalent a la vora de 70 litres.
- **Cos:** A vegades cosset, en diminutiu. Peça de vestir que tapa l'ossamenta, especialment usat per les dones.
- **Cotonina:** Tela gruixuda i llistada de cotó.
- **Crespadora:** Dona que crespava (ondulava) roba eclesiàstica. Pel context del document hauria de ser una eina que s'usava per rentar o planxar.
- **Crestall:** Cristall.
- **Cuera:** Samarra o guardapits de pell que porten els pastors per abrigar-se.
- **Domàs:** Teixit de seda o de cotó que presenta dibuixos i, pel tipus de lligat, pot presentar brillantor en uns indrets i altres no.
- **Eixugamans:** Drap per eixugar-se les mans.
- **Emborrós:** Del verb "emborrossar". Estreny-caps que porten les criatures.
- **Encanyellada (o canyellada):** Color de canyella.
- **Encongrenyat:** Recipient amb congrenys o cèrcols de fusta que subjecten l'objecte.
- **Escudella:** Plat fons de terrissa en forma de casquet esfèric que serveix especialment per la sopa, el brou o l'escudella.
- **Espiguilla:** Castellanisme; cinta estreta que serveix per a guarnicions.
- **Estam:** Fil de llana pentinada.
- **Estamenya:** Teixit assarjat de llana o d'estam, generalment de color negre, que serveix per a la confecció de faixes i hàbits d'ordes religiosos.
- **Exanguer:** Eixanguer. Tira de cuir que subjecta el camatimó de l'arada al jou.
- **Falb:** De color gris.
- **Feltre:** Colleró de tela forta que els animals porten quan llauren a parell,

- per sostenir el pes del jou damunt el coll.
- **Filadís:** Seda de qualitat inferior; el rebuig de la seda.
 - **Filampua:** Filempua. Tela molt fina semblant a la gasa.
 - **Flocadura:** Serrell que decora la vora d'una cortina o d'un vestit.
 - **Frisó:** Drap de llana grossera.
 - **Fusada:** Quantitat de fil enrotllat en el fus en l'operació de filar.
 - **Gambuix:** Mocador de cap.
 - **Garbó:** Feix de sarments o branques primes de qualsevol planta, habitualment destinat a fer foc.
 - **Garra:** Part de la llana o pell d'un animal situada a la part baixa de les cames.
 - **Gipó:** Peça de vestir ajustada al cos, amb mànegues, que cobreix el tros des les espatlles fins a la cintura.
 - **Glassa:** Gasa. Tela molt clara i subtil caracteritzada per al relativa separació dels fils d'ordit i els de trama.
 - **Gonella:** Peça de vestit que duïen homes i dones, composta de cos i falda, més o menys llarga.
 - **Gorà:** Ase de llavor, destinat a cobrir les someres i eugues.
 - **Gorbió:** Castellanisme, derivat de "gurbión"; tela de seda de retort o cordonet.
 - **Gorguerant:** Gorgorà. Tela de seda amb cordonet.
 - **Greixonera:** Habitualment era una cassola de terrissa, però en el document era d'aram, per tant, ha de ser un recipient amb forma de cassola, el qual té un broc per on raja el greix quan el couen.
 - **Juntera:** Corda que serveix per fermar el jou dels animals que van junts.
 - **Litotxa:** Moble habitualment amb calaixos.
 - **Leonat:** De color groc rogenc.
 - **Lloriga:** Cèrcol de ferro que va dins el botó d'una roda.
 - **Llumener:** Llum de ganxo.
 - **Màrfega:** Sac gros, ple de palla, que serveix de matalàs.
 - **Morralla:** Conjunt de corretges que envolten el cap d'un animal de tir per subjectar-lo i guiar-lo.
 - **Morratxa:** També "almorratxa". Reipient de vidre proveït de diferents brocs per espargir aigua d'olor.
 - **Mostrejar:** Adornar amb dibuixos teixits o estampats.
 - **Mulata:** Mula jove.
 - **Papalló:** Dosser plegadís que aixopluga un llit; pavelló.
 - **Parrell:** Raïm negre, semblant al picapoll.
 - **Pastador:** Cambra de la casa on hi ha la pastera i altres instruments per a l'elaboració del pa.
 - **Picassa:** Destral de llenyater.
 - **Pinyonet:** Teixit mostrejat que es forma combinant i traient punts de lligadura d'un fons de tafetà.
 - **Pitral:** Corretja de l'ensellament que passa pel pit dels animals.
 - **Pixell:** Pitxell. Gerro amb broc per a servir aigua o vi.
 - **Polaina:** Pel context, es tracta d'una gira o franja que adornava l'extrem d'una mànega.
 - **Pollegó:** Pua d'una forca.
 - **Pollera:** Carrutxes. Aparell on es posava un infant, recolzat de braços a la vora superior, on podia caminar sense por a caure, avançant amb el seu impuls.

- **Portalera:** Cortina per guarnir un portal.
- **Post:** Peces de fusta. Segons el context, pot esdevenir una “empostada” o prestatge, és a dir, una post posada horitzontalment per col·locar-hi objectes damunt.
- **Ragell:** Els ferros travessers dels barrots de les tapieres (motlle per fer la tàpia).
- **Raixa:** Tela de bona qualitat.
- **Rall:** Ratllador (de formatge o de pa).
- **Rastre:** Enfilall. Possiblement derivat de “restis” (corda), d’on deriva el castellà “ristra”.
- **Reora:** Raora. Raedora de la pastera, paleta de ferro per separar la pasta de les parets de la pastera i per tallar els pans abans de coure’ls. També pala per rasar una quartera.
- **Ropilla:** Castellanisme; peça de vestir curta, amb mànegues, que es portava ajustada a mitjan cos sobre el gipó.
- **Sàrria:** Recipient d’espart o de palma, que forma bossa a cadascun dels dos extrems, i serveix per transportar coses damunt d’un animal.
- **Sacamoll:** Estri de coberteria, esmentat a altres inventaris de l’època, però no apareix als diccionaris.
- **Sacra:** Taula o quadre escrit amb les parts invariables de la missa que havia de dir o llegir el sacerdot.
- **Sègal:** Sègol. Un tipus de cereal.
- **Segó:** Conjunt de pells de blat mòltes, que se separa de la farina i es donava d’aliment als animals de casa, especialment porcs i gallines.
- **Setibanc:** Un moble per seure-hi.
- **Sobresel:** Cobricel. Coberta suspesa en forma de pavelló damunt d’un llit.
- **Sort:** Lot o part assortida d’un tot que s’ha de distribuir o dividir entre diferents persones.
- **Suplillo:** Castellanisme deformat, de “soplillo”. El mantell de suplillo era fet amb tafetà molt fi i transparent, usat per les dones.
- **Tafetà:** Tela fina de seda, llisa i llustrosa, molt atapeïda.
- **Talabard:** Cinyell del qual penja l’espasa o el sabre.
- **Tamborell:** Carro de trabuc (amb caixa mòbil).
- **Tapí:** Sandàlia amb sola de suro folrada de cuir amb una coberta de roba.
- **Torcaboques:** Tovalló.
- **Trascoladora:** Cubell que es posa sota el forat del cup i serveix per trascolar el vi. Trascolar és fer sortir el vi del cup i fer-lo passar a un altre recipient.
- **Trespalar: Traspalar:** Ventar el gra amb la pala per separar-lo de la palla, després de la batuda i abans d’ererar-lo.
- **Triba:** Barritina grossa, generalment de fuster o d’escloper.
- **Trit:** Triturat, reduït a trossos petítissims, gairebé a pols.
- **Vediguer:** Un munt de sarments.
- **Veixell:** Vaixell. Pel context és un recipient de qualsevol mena per a contenir alguna cosa.
- **Verdugado:** Castellanisme, en català “mirinyac”; vestimenta que usaven les dones a base d’una faldilla rígida, sovint feta amb barnilles o cercols de ferro, i que sostenia la roba exterior, per fer-la més bufada (buida per l’interior) i bombada (a nivell extern).
- **Viat:** Ratllat. Que fa vies o ratlles de diferent color.
- **Xamellot:** Camelot. Teixit de llana barrejada amb pèl de camell o de cabra.

Et primo tota aquella casa situada en la Present Vila del Pa-
 lau en lo carrer anomenat de la Iglesia ab quatre portes tres d'obirs ab lo dit
 carrer y l'altra d'obirs deus lo fiesar nomenada la porta falsa ab ses ganys y
 claus, Afrentes a Sta Beata ab lo Cami o Ayguera de las bassa, a Mig dia, part
 ab corral y casa de m.^o Castellnou. Part de sales y part ab dit carrer de la
 Iglesia y part ab un pati de Joan Mai, de Miblet ja y part ab lo carrer, a ponet
 ab casa y corral de Gabriel pou ya tremuntana ab lo dit Cami, o ayguera
 de las bassa d'irs de la qual casa se son trobans les cases. Seguent,

Fig. 6.- Començament de l'inventari realitzat l'any 1609 (foto: ANC).

APÈNDIX DOCUMENTAL

12, 23 i 24 d'octubre, i 21 de novembre 1609. *Inventari de la casa del difunt Mateu Pocurull, situada a la població del Palau d'Anglesola. Sense comptar el llistat de terrenys i préstecs que es va dur a terme el 27 d'octubre del mateix any. Es tracta d'una transcripció realitzada l'1 d'agost de 1725 (fig. 6).*

Arxiu Nacional de Catalunya, Llinatge Picó, sig. ANC1-552-T-994.

In Dei nomine amen noverint universi etc. cum ob doli maculam evitandam omnemque fraudis suspicionem tollendam beneficitium inventarii a iure sit introductum et tutores et curatores ac vidue et alii qui bona aliena regunt et administrant intra triginta dies incipere et infra sexaginta dies postmortem testatoris seu defuncti inventarium seu reportorium de bonis ipsis perficere teneantur ne bona seu iura aliqua ipsius defuncti fraudulentur vel negligenter occultari seu deperdi valeant hinc propterea fit et est etc. Die lune duodecimo mensis octobris anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo nono intitulado, presente me, Joanne Sagarra, presbytero rectore parrochialis ecclesiae Sancti Joannis Baptista villae Palatii Angulariae Celsonensis Diocesis eoque noie. notario publico dictae villae infro, et honorabile Thomas Pujalt baiulo dictae villae pro reverendo domino fratre Bartholomeo Dezbrull, comendatore sancti Joannis Hierosolimitanensis dominoque dictae villae, et presentibus Gabrielle Pou et Jacobo Guasch agricolis dictae villae testibus ad hec voccatis specialiter et assumptis, presentibus etiam magnificis dominis Petro Pocurull sacra teologia et V. I. doctore, Paulo Pocurull V. I. doctore, et domina Hieronyma Pocurull vidua relicta magnifici domini Mathei Pocurull quondam mercatoris dictae villae, et reverendo domino Andrea Pocurull presbytero preposito sedis Barchinone, Hieronymo Pocurull mercatore villae de Anglesola dictae Celsonensis diocesis, fratribus dicti Mathei Pocurull, et Anthonio Salvador mercatore villae de Riudehoms, et Raphaele Ripolles mercatore villae de la Selva ambo diocesis Tarraconensis, cognatis dicti Mathei Pocurull, omnibus tutoribus et curatoribus personarum et bonarum pupillarum filiorum et heredum dicti Mathei Pocurull, per eundem Matheum Pocurull suo ultimo testamento quod fecit condidit et firmavit, Barchino die vigesimo nono mensis septembris anno a nativitate Domini milesimo secentesimo septimo penes discretum Galcerandum Cerverum Pedralbes, nottarium publicum Barchinone, constituti personaliter in domo dicti defuncti dicti curatores et vidua predicta, volentes facere id quod de iure tenentur venerandae hoc sanctissimae crucis signaculo presedente

inventarium seu repertorium de bonis et de iuribus dicti quondam Mathei Pocurull dicti tutores et curatores pro suo munere et dicta Hieronyma Pocurull vidua relicta pro suo interesse et pro conservatione dotis et aliorum iurum suorum simul tam coniunctim quam divisim per me eundem praelibatum nottarium describi et continuari requisiverunt quorum quidem bonorum qualitates et quantitates sunt quae sequuntur.

Et primo tota aquella casa situada en la present vila del Palau, en lo carrer anomenat de la Iglésia, ab quatre portes, tres obrins ab lo dit carrer y l'altra obrint devés lo sitjar, nomenada la porta falsa, ab sos panys y claus, afronte a sol ixent ab lo camí o aygüera de la bassa, a migdia, part ab corral y casa de mossèn Castellnou rector de Salses y part ab dit carrer de la Iglésia y part ab un pati de Joan Mor de Alcoletja y part ab lo carrer, a ponent ab casa y corral de Gabriel Pou, y a tremuntana ab lo dit camí o aygüera de la bassa, dins de la qual casa se són trobades les coses següents.

En la entrada

Primo, una trescoladora, tina de ginebre, ab la qual s'i fa vi blanch.

Ítem, una aygüera, llosa de pedra ab dos posts de guixs, ab tres cantes de terra.

Ítem, tres aladres de llaurar, la una bastida y l'altra sens bastir.

Ítem, un cabàs gran.

En lo pastador.

Primo, una pastera ab ses scaletes y quatre sedasos.

Ítem, dos farineres grans de fusta, la una plena de segon y l'altra mitja de farina.

Ítem, una segonera de guís, plena de segó.

Ítem, un sach fet de llansol en lo qual y ha una poca de farina.

Ítem, una reora de ferro y una scombreta, y una pastereta, y dos taulells.

En la entrada del seller.

Primo, devuyt portadores.

Ítem, una pastera gran ab un cubertó alt.

Ítem, un sach de llansol ple de trits.

Ítem, quatre sachs de anar al molí.

Ítem, tres trossos de fusta per a fer eixos.

Ítem, sinquanta rajoles.

Ítem, un cabàs ple de parrell.

Ítem, una sàrria servida.

En lo selleret.

Primo, dos carratells vinagrés, dins del quals se troba un poch de vinagre, cada hu de mitja càrrega.

Ítem, quatre algerres de terra, la una plena de vinagre y l'altra aljera y ha un poch de oli, ço és, una cortà poch més o mancho.

Ítem, tres piques de pedra per a tenir oli, les dos ficades en la paret y l'altra sens ficar, totes buydes.

Ítem, una cassa de aram dolenta.

Ítem, un banch dolent.

Ítem, una porta dolenta que tape la pica de pedra movedissa.

En la cambra fosca.

Primo, dins de la dita cambra y ha cent seixanta y dos corteres de blat.

Ítem, un llit de colgà de fusta.

En lo seller gran.

Primo, sis veixells encongrenyats, en la hu dels quals y ha un poch de vi vell, del qual beuen, y un altre veixell ple de claret.

Ítem, dins del resseller s'i troba dos veixells, la hu que és de congreny ple de vi claret, y l'altre vuyt.

Ítem, una post de desobre dels veixells.

Ítem, dos barres ficades en la paret.

Ítem, lo cup de pedra ple de verema.

En lo pati de la sisterna.

Primo, dos crespadores de pedra per a rentar.

Ítem, una pica de pedra per a prempsar verema.

En lo hort de la casa.

Primo, un calder y una corriola, y una sogà, per a traurer aygua.

En la botiga del teixidor.

Primo, un teler de teixidor ab son ordidor calayxons dels capdells.

Ítem, tres piques de pedra per a tenir oli.

Ítem, dos munts de llana de les garres, la qual se ha de partir ab en Pujalt.

En lo bugader.

Primo, una scala de fusta per entrar a les sitjes.

Ítem, una caldera gran de fer bugada.

Ítem, dos cossis de pedra per a fer bugada, y una llosa de pedra.

Ítem, uns clemalls de ferro per a la eiximinea.

Ítem, un fornet.

En lo selleret del vi blanch.

Primo, dotze carratells plens de vi blanch.

Ítem, una tenalla de terra buyda.

Ítem, una portadora de prempsar.

En los stables.

Primo, sinch mules de llaurar, ço és, dos del parell major, la una negra nomenada Morilla y l'altra de pèl castany, les dos de temps de sis a set anys, y les dos de parell menor, la una se nomene Pobilla, de pèl falp, de temps sinch anys y va a sis, y l'altra se nomene Morina, de pèl negre, de temps de quatre anys y va a sinch, y la quinta és de pèl negre, filla de la euga coixa, de temps de tres anys y va a quatre.

Ítem, en lo stable del colomer, un cavall de pèl de stornell, de temps de tres anys y va a quatre.

Ítem, altre cavall de pèl castany, de temps de devuyt anys poch més o mancho, ab sa sella y fre.

Ítem, en los stablets del badívol dos gorans, la hu de temps de sinch a sis anys, de pèl negre, y lo altre de dos anys va a tres, també de pèl negre.

Ítem, vuyt egües de ventre, anomenades la Coixa, la Ruana, la Stornella, la Piga Llarga, la Virada, la Torrella, la Torrelleta y la Solsona.

Ítem, dos mulates, la una filla de la Coixa, de pèl falp, de un any y mig, l'altra de pèl negre, filla de la egua Stellada, que morí, de temps de dos anys y va a tres.

Ítem, una altra mulata, filla de la egua Solsona, de temps de dos anys, la qual és de pèl negre, la qual està al Poal encomanada a Damià Tarrós.

Ítem, altra mulata de pèl falp, de temps de dos anys y va als tres, la qual és també al Poal, y la té encomanada mestre Pau Teixidor.

Ítem, una somera de pèl negre, ab un ruch, de temps de dotze anys.

Ítem, quatre feltres per a llaurar, dos exangues ab ses juntures, y dos jous, cada parell una aladre.

Ítem, uns argadells molt dolents y una sivadera, la qual està en lo stable gran.

Ítem, un filat per a portar palla, uns alforges molt dolentes, ab un botet per als mossos.

Ítem, dos carros ferrats ab ses scales y eixos, y una roda dolenta ferrada.

Ítem, un munt de fusta dolenta y un vediguer de garbons, y altra de lenya de olzina.

Ítem, una reixa de ferro y un munt de teules, la mitat trencades.

Ítem, set soques.

Ítem, sis pedres de portal ab un lindar.

Ítem, dos piques de pedra de tinguda de sis cantes, stà ab lo stable y l'altra stà en lo corral badívol.

Ítem, en la cambra dels mossos se troba un llit de colgà, de fusta.

Ítem, dos dotzenes de gallines ab son gall, y sis capons.

Divendres, als vint y tres de octubre de mil sis-cents y nou, se continua lo present inventari, present lo honorable Pere Figueres, sots-batlle de la present vila del Palau per absència d'en Thomàs Pujalt batlle pregit, y present Pere Bergadà, student de la vila de Guimerà archabisbat de Tarragona, y d'en Joan Puig, jornalier habitant en lo Palau, instant dita senyora Hierònima Pocerull, viuda pregita y dels sobredits tudors y curadors.

En la sala vella.

Primo, vuyt cadires de repòs.

Ítem, tres taules de tisora, ab unes tisoires tant solament, de fusta de noguer.

Ítem, una taula llarga ab sos capitells y dos banchs llarchs per a dita taula.

Ítem, tres banchs de sala y un banquet també de taula.

Ítem, un calder ab sa cadena y corda, y corriola, que serveix per a traure aygua de la sisterna, y una caseta ab cadena ficada a la paret.

Ítem, en la aygüera, uns armaris que's tanquen en clau, en los quals se ha trobat sinch candeleros de llautó.

Ítem, una bassina de stany.

Ítem, una sort de vidre que's serveyxen.

Ítem, un cànter y un pixell, y dos morratxes.

Ítem, una canella de courer.

Ítem, en lo esmarri que està en mig de la sala se troba sinch ampolles que y ha aygua y tres pots grans de vidre, y una sort de vidre ab bornies.

Ítem, una caixa de albe gornida ab son pany y clau, en la qual se troba quatre tovalles de companya y quatre dels senyors, y sis tovalloles y sinch eixugamans de companya, y dos torcaboques.

Ítem, un ventall gran.

En la cambra dita de la llosa ab porta y tancadura.

Primo, un llit de camp ab una màrfega, dos matalassos, ab una flassada y dos llansols de bri de cànem.

Ítem, dos cadires baixes de repòs.

Ítem, una caixa ferrada de albe ab son pany y clau, dins de la qual se ha trobat quatre tovalles amples, ussades.

Ítem, una pesa nova de tovalles, llistades de blau, de companya.

Ítem, quatre tovalloles, tres ab gornisió y una llisa, tot ussat.

Ítem, un davant llit de ret.

Ítem, altres stovalles scacades, ussades, petites.

Ítem, un torquaboques.

En la botiga gran al cap de la sala vella, ab ses portes, pany y clau.

Primo, un coffre de noguer ab clau y pany, dins del qual se trobaren les coses següents.

Primo, unes mànegues grans de domàs, negre, ussat, gornit de vellut.

Ítem, unes mànegues de tafetà de media punta, ussat, gornit.

Ítem, unes mànegues de xamellot blau, gornides de vellut, usades.

Ítem, altres mànegues grans, de tafetà negre, gornides de vellut, usades.

Ítem, un cos alt de tafetà negre, gornit de vellut, usat.

Ítem, altre cos baix de domàs negre, gornit de vellut.

Ítem, un cos de frisó alt, gornit de vellut, ussat.

Ítem, altre cos baix de frisó, gornit de vellut, usat.

Ítem, un cos de gorguerant negre, gornit de vellut, usat.

Ítem, unes mànegues morades grans, ussades.

Ítem, altres mànegues de frisó grans, gornides de vellut, usades.

Ítem, un gipó de setí negre, aldà.

Ítem, unes mànegues stretes de grana, gornides de vellut blau, servides.

Ítem, altres mànegues de grana, ussada, stretes, gornides de vellut carmesí.

Ítem, un sombrero de dona, de vellut negre, ussat.

Ítem, una gonella de frisó, gornida de vellut negre, usades.

Ítem, tres mantos ussats, los dos de tafetà y l'altre de suplillo.

Ítem, una gonella de tafetà, gornida de vellut negre, forrades de bocaram ussades.

Ítem, una roba de grana, ussada, gornida de vellut, ab sos alamares.

Ítem, altres faldilles de grana, ussades, gornides de vellut carmesí y setí blanch.

Ítem, un cos de contray, sens porta, gornit de vellut, ussat.

Ítem, un cos petit de contray, gornit de vellut.

Ítem, dos parells de mànegues grans, de dona, de raixa negra, ussades.

Ítem, devuyt palms de vellut negre mostrejat, tot nou.

Ítem, una capeta de gorgueran negre, molt ussada.

Ítem, balons y ropilla de tafetà viat negre, ussat.

Ítem, una casaca de xamellot negre, picat.

Ítem, una casaca de contray negre, usada.

Ítem, una capa de contray negre, usada.

Ítem, un gipó de home de telilla de tafabà, dolent.
 Ítem, un altre gipó de dona de telilla carmesina, ussat.
 Ítem, una mànegra gran de dona, de contray, ussat.
 Ítem, una camisa de tela feta a la gitanesca, brodada de seda negra.
 Ítem, catorze parells de capdells de cànem.
 Ítem, dos benes brodades de grana.
 Ítem, quatre benes, de tovalloleta de ret, sobreposades.
 Ítem, una tovalloleta de cotó, ussat.
 Ítem, un coset de quatre passades.
 Ítem, dos tovalles de l'altar de la capella de la casa.
 Ítem, altra caixa dolenta, sense pany ni clau, dins de la qual se troba lo següent.
 Primo, tots los gorniments de un animal per a portar un carretó, tot servidís, quatre masses per a massar cànem.
 Ítem, altra caixa gran de albe plena de pa, ab son pany y clau.
 Ítem, un banch de trencar cànem.
 Ítem, una cadira de cuyro, molt dolenta.
 Ítem, un banch de sala que y falte un peu.
 Ítem, un munt de ordi, lo qual se done a mejar a les bèsties.
 Ítem, un porgadó de spart.
 Ítem, una mija cortera per a mesura blat, ab les reores.
 Ítem, un selló per anar a cavall dones, ab singles, ussat.
 Ítem, una sella de mula de Còrdova, nova.
 Ítem, dos frens molt dolents, sens regnes.
 Ítem, dos streps ab una corresa.
 Ítem, un mig coffre de noguer, sens pany ni clau, molt dolent, dins qual sols s'h troba un poch de llinos.
 Ítem, una pastera sens peus, ab son cobertó.
 Ítem, dos corbes de congrenys.
 Ítem, una messura de aram, per a messurar oli, de cortà y mig.
 Ítem, un coffre de noguer, ab sa clau y pany, dins del qual se trobaren les coses següents.
 Primo, devuyt lansols de stopa, ussats.
 Ítem, dos portaleres de drap de ras, ussades.
 Ítem, un bancal de llana, ussat.
 Ítem, dos altres bancals de llana, ussats y molt dolents.
 Ítem, damunt una post ficada en la paret se trobaren les coses següents.
 Primo, una rodella dolenta.
 Ítem, dos feixets, la hu de lli y lo altre de cànem.
 Ítem, un bot dolent per a portar vi.
 Ítem, uns exangues per al carro.
 Ítem, unes morralles ab unes cadenes.
 Ítem, dos cadenes per a fermar gossos.
 Ítem, altres capsanes de ferro dolentes.

Ítem, un collar de gos de ferro.
Ítem, set eixadots dolents.
Ítem, dos destrals dolentes.
Ítem, una clavilla de ferro.
Ítem, sis esquelles de egües.
Ítem, unes grapes de ferro.
Ítem, dos llorigues de ferro dolentes.
Ítem, set arnelles de ferro, tot dolent.
Ítem, quatre arnelles de ferro del tamborell.
Ítem, uns ganxos de carneria.
Ítem, altre ferro vell.
Ítem, ragell de ferro.
Ítem, una reixeta de ferro.
Ítem, una sogà carretera.
Ítem, un barril de olives.
Ítem, tres pintes de pintinar cànem.
Ítem, una pollera de passejar minyons.
Ítem, una aixà.
Ítem, altre cofre de noguer, ab clau y pany, dins del qual se troba dos panés de panses y un saquet de ciurons, tant solament.
Ítem, tres relles.
Ítem, dos picasses dolentes.
Ítem, una eixada streta.
Ítem, una pala de peu.
Ítem, dos destrals dolentes.

En la cambra fosca de dita sala vella, dins la qual se trobaren les coses següents.

Primo, un llit de camp de albe, ab un papalló de tela, ab ses benes de ret, tres matalasos, dos lansols, dos coixins ab ses coixineres, ab una flasada.

Ítem, una caixa que és de la senyora Pocurull, dins de la qual y ha una capsà gran, ab sis togues de glassa, ab ses vores del mateix y altres canquileries.

Ítem, altra caixa ab son pany y clau, ab lo cubertó pintat, dins de la qual se trobaren les coses següents.

Primo, tres capdells de cànem.

Ítem, tres capdells de llana negra.

Ítem, una jaqueta de llens.

Ítem, un gipó de xamellot negre.

Ítem, dos balons de drap, dolents.

Ítem, un gipó de drap de casa, usat.

Ítem, dos casaques dolents.

Ítem, una capa de color de camí.

Ítem, una pesa nova de teler, de drap de lli, de trenta canes poch més o mancho.

Ítem, un esmari ficat en la paret, dins del qual s'hi troba olles y casoles, ab una poca de sal.

Ítem, un rall de rallar formatge.

Ítem, un ram de cànem y tres fusades, y altres canquilleries.

Ítem, damunt les caixes se troba un gipó de tafetà negre, dolent.

Ítem, uns balons de color, dolens.

Ítem, un sayó vaquero de un minyó, de color.

Ítem, un rictre pintat ab compliment, de roda (o Roda), nou.

Ítem, uns cortinatges de stamenya vermella ab ses flocadures, ab deu pessés de un llit de camp.

Ítem, un mig coffre de noguer, ab lo pany desbaratat, dins de la qual se trobaren les coses següents.

Primo, quinze pessés de bri de cànem y un tros de drap, cosa de no res.

Ítem, una litotxa ab sa clau y pany, desobre de la qual se troba un llit fet, a hon dormien los minyons, ab un matalàs doblegat y dos llansols de cànem usats, dos coixins de ploma, y una flasada vermella usada, y una catifa dolenta.

Ítem, dins de dita litotxa se trobaren les coses següents.

Primo, una capsa gran, dins de aquella se troba una còffia y una diadema de plata, y una còffia, tot del noviatge.

Ítem, uns talabarts de vellut.

Ítem, un sombrero gornit de passamà de or, ab cordó gornit del mateix, és de tafetà envellutat.

Ítem, set pessés de stopa.

Ítem, una pesa de tovalles noves, de pinte ample.

Ítem, una casaca de Cadis, usada.

Ítem, unes faldetes de xamellot fals, vert y blau, gornides de vellut.

Ítem, unes faldilles de cotonina blanca.

Ítem, una roba de cotonina.

Ítem, una vànova de pinyonet, de pare y mare, usada.

Ítem, una roba y faldilles de stamenya burella, tot vell.

Ítem, un gipó blanch sens mànegues, dolent.

Ítem, una mànega gran de raixa ab media punta, ya usada.

Ítem, uns balonets y casaqueta de xamellot, de companya, ya vell.

Ítem, una roba de raixa, usada.

Disapte als vint-y-quatre de octubre de l'any mil sis-cents y nou, se continua lo present inventari, present lo honorable Pere Figueres sots-balle de la present vila del Palau en absència del balle en Thomàs Pujalt predit, y present Gabriel Pou y Joan Vilagrassa pagesos de la present vila del Palau, instant la senyora Hierònima Pocurull viuda sobredita, y dels tudors y curadors també sobredits.

En la recambra de la cambra gran se trobaren les coses següents.

Primo, vuyt arrobes y tres lliures de fil de stopa, entre prima y grossa.

Ítem, dos arrobes denou lliures de fil de bri de cànem.

Ítem, una caixa ab pany y clau de noguer dolenta, dins la qual se troba tretze capdells de stopa.

Ítem, sinch capuixos per a ventar a la hera.

Ítem, quinze llansols de stopa, entre usats y nous.

Ítem, altra caixeta de pi ab son pany y clau, dins de la qual se troba lo següent.

Primo, set camises de home dolentes, unes faldetes de cotonina, de creatura, y altres coses de drap molt dolentes.

Ítem, un mig coffre sens pany ni clau, de noguer, dolent, dins de la qual se trobaren les coses següents.

Primo, un papalló de cotonina, bo.

Ítem, altres dos pavallons dolents, la hu de tela y l'altre de lens.

Ítem, altres trossos de drap molt dolents.

Ítem, dos parell de miges molt dolentes.

Ítem, altra caixa de pi sens pany ni clau, dins de la qual se trobaren les coses següents.

Ítem, set llansols molt dolents.

Ítem, quatre coixineres usades.

Ítem, un davant-llit dolent.

Ítem, altres pedassos de roba molt dolenta.

Ítem, altra caixeta de pi ab son pany y clau, dins de la qual són los actes dels censals, y rendes, y propietats, los quals se designaran ab altra part.

Ítem, un llit de posts y banchs, los banchs fet a peu de gall.

Ítem, tres arreres grans y una petita, servides.

Ítem, tres porgadós usats.

Ítem, sinch pintes de teixidor, molt dolents.

Ítem, dos borrasses noves.

Ítem, un verdugado molt dolent.

Ítem, un poch de cànem dins una arera.

Ítem, un pitral ab sa flor, del cavall, molt dolent.

Ítem, uns tapins molt dolens.

Ítem, un cabàs gran.

Ítem, un cosiet de terra de Verdú.

Ítem, quoranta quatre parells de torcaboques usats.

Ítem, quatre tovalloles usades.

Ítem, vuyt tovalles de companya, llistades de blau, usades.

Ítem, un saquet de stopa usat.

Ítem, una coixinera usada.

Ítem, onze tovalles de servey de la taula dels senyors.

Ítem, quatre tovalles llargues, bones, de pinte ample, de la taula dels senyors.

Ítem, dos lansols de stopa, usats.

Ítem, una caixa de noguer, de tall de monja, ab son pany y clau, dins de la qual y és la roba que està designada per a mossèn Hierònym Pocurull.

Primo, deu llansols, sis de cànem y quatre de stopa.

Ítem, una pesa de tovalles de pinyonet.

Ítem, altra pesa de tovalles de companya.

Ítem, dos pessés de torcaboques de pinyonet.

Ítem, deu camises de lli.

Ítem, sis cabessos ab ses polaynes.

Ítem, sis mocadós.

En la sala nova se trobaren les coses següents.

Primo, dos buffets de noguer.

Ítem, altre buffet de pi, sens ferros.

Ítem, uns alambins de plom y aram ficats en la eximinea.

Ítem, en dita eiximinea, dos cavalls de ferro per al foch.

Ítem, una mapa mundi penjada a la paret.

Ítem, una tela pintada de santa Magdalena.

Ítem, un quadro de arboledes.

Ítem, un llanser ab una llansa y una rodella.

Ítem, un armari ficat en la paret ab son tinyell, no s'i troba ninguna cosa.

En la cambra de la reixa, ab porta y clau, se troba la següent.

Primo, un llit de camp de noguer.

Ítem, un matalàs de llana.

Ítem, dos coixins ab ses coixineres.

Ítem, una vànova de tela ussada.

Ítem, una flasada de la forma mitjana.

Ítem, una cadira comuna.

Ítem, un buffet de noguer.

Ítem, una cadira baixa de repòs.

Ítem, dos quadros penjats en la paret, la hu del Devallament de la creu y lo altre de la Adoració dels reys.

Ítem, una tauleta de noguer ab sos balustrets de porteta.

Ítem, una arquimesa de noguer ab son pany y clau, y són los libres y scriptures, les quals se designaran quant se designaran los actes.

En la cambra fosca del mig a tres portes, ab sos panys y claus, dins de la qual se trobaren les coses següents.

Primo, un llit de camp de noguer.

Ítem, tres matalassos de llana ussats.

Ítem, una flasada de llana de la forma major.

Ítem, una vànova de cotonina mostrejada o scacada.

Ítem, un davant-llit de stamenya morada, ussat.

Ítem, dos cadires baixes, la una de repòs i l'altra per portar un malalt.

En la cambra del carrer dita del Bisbe, ab porta y clau, dins de la qual se trobaren les coses següents.

Primo, un llit de camp fet a l'antigó, ab sos cortinatjes de stamenya, dolents, ab ses flocadures de filadís vert.

Ítem, quatre matalasos de llana ussats.

Ítem, dos llansols de llens.

Ítem, una flasada blava.

Ítem, tres coixins ab ses coixineres.

Ítem, un buffet de noguer damunt del qual y ha una catifa usada.

Ítem, una cadira comuna ussada.

En la cambra del cap de la scala, ab porta y clau, se trobaren les coses següents.

Primo, un llit de camp.

Ítem, tres matalassos.

Ítem, sinch coixins ab ses coixineres.

Ítem, dos llansols de bri de cànem.

Ítem, una flassada de la forma major.

Ítem, uns agnus grans gornits de noguer.

Ítem, dos matalasos de llana ussats.

Ítem, dos coixins ab ses coixineres.

Ítem, tres llansols.

Ítem, una flassada ussada.

Ítem, un matalaff.

Ítem, dos llansols de stopa, ussats.

Ítem, dos flassades vermelles, dolentes.

Ítem, un bres ab son matalafet y coixinet, tot usat.

Ítem, dos spasses dolentes.

Ítem, un banquet de sala, dolent.

Ítem, un coffre ab pany y clau, de noguer, dolent, s'i troba la següent.

Primo, onze llansols de tela y de bri, ussats.

Ítem, tres davant-llits, la hu de benes, de tela y ret, y lo altre de ret sobreposat, usats.

Ítem, dos tovalloles de tela, brodades de seda, de grana.

Ítem, altres dos tovalloles, la una redona y l'altra larga.

Ítem, dos vànoves de seda, verda y vermella.

Ítem, una vànova de tela, ussada.

Ítem, uns cortinatjes, sobresel y davant-llit de seda, y adducat naranjat y vert, gornit ab alamares, ab flocadures de seda.

Ítem, dos cabeços de tela, brodats de seda negra, la hu de Batista y l'altre de Alemanya.

Ítem, un coxí de setí vert, per a cosir les dones, gornit de or.

Ítem, sis gambuxos.

Ítem, un mocador de punta de agulla.

Ítem, un cobriplat de ret, sobreposat ab ses puntes.

Ítem, una tovalloleta de filampua, brodada de filera.

Ítem, altra tovalloleta de glasa, brodada de seda negra.

Ítem, altra tovalloleta de glasa, alaredor fullateria de plata.

Ítem, un rastre de crestalls encadenats ab plata y alquímia.

Ítem, una campaneta de plata.

Ítem, una corneta de plata, ab sa cadeneta y cascavells, y bescarsí gornit de or.

Ítem, una correjó de plata.
 Ítem, un emborrós de cabs de glasa.
 Ítem, un jarro de plata.
 Ítem, dos candeleros de plata.
 Ítem, unes tisoires de plata per a aspavilar.
 Ítem, dos chapas de plata per a portar la tassa, per a beurer.
 Ítem, una tassa daurada del peu alt.
 Ítem, una portadoretta de plata.
 Ítem, una cullera gran per a partir la vianda en taula.
 Ítem, dotse culleres, sis fetes a pota de bou y les altres fetes al pastoril.
 Ítem, altres sis culleres de plata, trencades y dolentes.
 Ítem, un saler de plata ab dos pessas, obrat a l'antigor.
 Ítem, una torreta de plata ab quatre pessas daurat, ço és, una sucrera, dos salés y una pebrera, dins tot una capsa gornida de cuyro.
 Ítem, una cadena de or de tres vies, ab un joyell, fet com una cistelletta de or.
 Ítem, una sinta de or ab trenta y sis pessas, ab franya.
 Ítem, uns agnus de évano, gornits de or, ab tres figures, triangular, no se sab de cert si és or.
 Ítem, altres agnus de évano, ab sis figures.
 Ítem, nou rastres de granets fins.
 Ítem, una vora de toca, ab perles.
 Ítem, sinch grans de crestalls.
 Ítem, unes quantes perles ab uns quants granets.
 Ítem, un diamant fi gornit ab or.
 Ítem, un pedrenyal de roda, romput lo gallet, ab sa clau, sens gorniment.
 Ítem, uns exangues per al carro.
 Ítem, dos pintes de teixidors.
 Ítem, dos draps de taula viats, de llana negra.
 Ítem, dos romanes, la una gran y l'altra petita.
 Ítem, un paner de sarga.
 Ítem, al de davall del caragolet se troba una sort de ferro.

En la caixa de la senyora Pocurull se trobaren les coses següents.

Primo, una saya de vellut mostrejat, gornit en un rivet de vellut llis.
 Ítem, unes faldilles de domàs carmesí, gornides de brodador de seda.
 Ítem, un gipó de brocat ab botons de cristall, ab flor de or.
 Ítem, una roba de tafetà lleonat y negre, envellutat, gornides de vellut llis.
 Ítem, unes faldilles de setí morat y groch, gornides de vellut groch ab sa spiguilla.
 Ítem, una roba de raixa encanyellada, gornida ab un gorbió vert y lleonat.
 Ítem, una roba de xamellot vert y blau, gornida de vellut blau.
 Ítem, unes faldilles de tafetà morta, gornides de vellut morat, de mostra.
 Ítem, una bosa, cordó y estoxs de seda verda, gornit de or o brodat.
 Ítem, una beca de vellut llis que serví per al rectorat de mossèn Pau.

Ítem, un parell de mànegues stretes, de raixa canyellada.
Ítem, altres mànegues justes, de xamellot vert y morat.
Ítem, un parell de miges, de seda groga, usades.
Ítem, altres parell de miges, de stam plateades, ussades.
Ítem, un manguito de pells, dintre y fora.
Ítem, una cuera de vellut mostrejat, obrada ab ses pontilles de setí, forrada de tafetà.
Ítem, tres parell de mànegues, de telilla de or, tot molt usat.
Ítem, un gipó de telilla molt usat, sens mànegues.
Ítem, un gipó de tafetà negre, viat, sens mànegues.
Ítem, un parell de tapins molt dolens, ab ses vires de plata.
Ítem, un mig coffre de albe, ab sa clau y pany, dins del qual se troba lo següent.
Primo, mànegues, gipons, pedassos de lli y de llana, y altres coses de poch valor.
Ítem, un estoxs de ganivets, ab sis gavinetes y unes forquetes, y sacamoll, dos gavinetes de scorxar.

Ítem, tres dotzenes y onze plats petits de stany.

Ítem, tretze plats mitjansés de stany.

Ítem, quatre plats grans de stany.

Ítem, un oratori de una figura de Nostra Senyora ab sa pastereta.

En la capella que trau porta en la dita cambra y en la sala, en cada porta té clau y pany, en la qual se troba les coses següents.

Primo, un taulell de fusta ab dos calaixos, que serveix de altar.

Ítem, de damunt lo altar, dos stovalles benehides y uns corporals, y una sacra, y un missal, y dos davants de altar, hu de ras y altre de tela, brodat de seda lo de tela.

Ítem, una catiffa bona, que serveix per cobrir lo altar.

Ítem, dos candeleros de llautó, alts, ab lo pau triangular.

Ítem, uns agnus ab son peu, gornits de llautor.

Ítem, un quadro gran ab una figura de Nostra Senyora.

Ítem, dos taulonets petits de Nostra Senyora.

Ítem, dos tovalles dins del calaix, que són de l'altar.

Ítem, un llens ab una figura de Nostra Senyora.

Ítem, un missal romà.

Ítem, una cadira dolenta.

Ítem, una caixa dolenta ab son pany, sens clau.

Ítem, lo lahut ab sa capsas, sens pontet.

En la cambra anomenada lo guarda-roba se troba lo següent.

Primo, un coffre de noguer ab clau y pany, dins del qual se troba lo següent.

Ítem, sinch tovalles de pinte ample, totes de bri.

Ítem, una pesa de torcaboques.

Ítem, onze peses de bri, de cànem y de lli.

Ítem, dos benes de tovalloles, de ret.

Ítem, un collet de tela, lo cor brodat de or.

Ítem, tres benes morisques.

Ítem, una camiseteta de tallador.

Ítem, sinch flasades molt dolentes.

Ítem, dos tovalles de flor de ginesta, amples, primes.

Ítem, una tovallola de tela.

Ítem, dos tovalloles largues, de llens.

Ítem, sis pessets de un llit, de grana lleonat, ab lo sobresel embulicat ab un llansol.

Ítem, en dita cambra, un llit de posts y banchs, ab una màrfega y tres coxins de ploma.

Ítem, un llansol de stopa.

Ítem, unes beasses de cuyro.

Ítem, la marca de ferro de dita casa.

Ítem, quatre pintes ab ses pues.

Ítem, una esquella.

Ítem, dos olles de aram.

Ítem, una olla de coure.

Ítem, una botija de aram, dolenta.

Ítem, dos tribes, una gúbia, una destraleta de fer sclops.

Ítem, una taula de piah, dos capitells, dolenta, ab moltes canquilleries, de poch valor.

Ítem, dos poms de papalló, dolents.

En la cuyna se trobaren les coses següents.

Primo, los clemalls que penjen en mig de la ximinea.

Ítem, uns cavalls de ferro.

Ítem, una pala de ferro.

Ítem, sinch llumeners.

Ítem, uns ganyos (sic) per a posar la olla al foch.

Ítem, quatre copetes de ferro dolentes.

Ítem, quatre asts, tres de grans y hu de petit.

Ítem, un rall.

Ítem, guiadora.

Ítem, una coladora que no val res.

Ítem, una torradora de castanyes, y és una paella.

Ítem, una aygüera sobre de la qual se troba lo següent.

Primo, tres cantes, tres sellons, un morté de coure ab sa mà del mateix, dos mortés de pedra, un boix gros y altre petit.

Ítem, dos dotsenes de plats de servey, petits.

Ítem, dos dotzenes de scudelles.

Ítem, una conca de aram.

Ítem, una bassina de aram per ansabonar.

Ítem, una bassina de aram foradada, molt dolenta.

Ítem, un brasser de aram ab sa capsia.

Ítem, tres scants de fusta.

Ítem, una sort de olles.

En lo solà se troba lo següent.

Primo, un morté de pedra gran.

Ítem, un fogó de aram sens reixeta, dolent.

Ítem, un banch de sala, dolent.

Ítem, quatre posts llargues, vintiquatrenes.

Ítem, un perol gran de bollir vi.

Ítem, un calder molt dolent.

En la cambreta de mija scala qui puje a la algorfa se troba lo següent.

Primo, un llit de posts y banchs, una màrfega, un matalàs, un llansol de stopa y una flasada gran, dos coixins sens coixineres.

En la cambra de la eximineia se troba lo següent.

Primo, tres llits ab posts y banchs, tres màrfegues, tres travesés, dolents.

Ítem, una flasada.

En la algorfa sobre la sala nova se troba lo següent.

Primo, un matalàs ab dos coixins.

Ítem, una pileta de corbes de carro.

En la cambra de les amelles se troba lo següent.

Primo, una sort de olles de la Selva [del Camp].

Ítem, una portadora de plats blancs de terra.

Ítem, una greixonera gran de aram.

Ítem, una cobertera de aram.

Ítem, una sort de cantes de Leyda y de Verdú.

Ítem, una embarrerada de sogues.

Ítem, quatre feltres y una sàrria.

Ítem, un setibanch.

Ítem, balons, casaques y altra roba vella.

Ítem, una caixa sens cobertor.

Ítem, tres scopetes.

Ítem, un arcabús.

Ítem, lo candelero o rollo de llautó que estave en la Iglesia.

Ítem, devuyt forques, nou de dos pollegons y les altres de tres y quatre pollegons.

Ítem, dos ballestes sens corda.

En lo colomer se troba lo següent.

Primo, coloms mansos y fés, y una pica de pedra.

En la algorfa sobre la sala vella se troba lo següent.

Primo, una gabiota molt dolenta.

Ítem, una caixota dolenta.

Ítem, una pocha de llenya per a cremar.

En la algorfa sobre la botiga se troba lo següent.

Primo, devuyt forques y una pala de trespalar.

Ítem, dos banchs de llit de posts.

Ítem, uns arguens de portar olles.

Ítem, dos forques palleres.

Ítem, en dita algorfa se ha trobat un munt de sivada, en la qual n'í ha vint-y-set corteres y sis cortans.

En la algorfa més a dins de desobre la cambra gran de la sala vella, y de altres, se trobaren les coses següents.

Primo, un munt de blat roig de damunt dita cambra gran, y altres munts de damunt les altres cambres, y ha hagut mesurat cent y vint-y-sinch corteres de blat, dich CXXV corteres blat.

Ítem, ab un altre munt, a la banda, se troba mesurat quoranta corteres de sègal, dich XXXX corteres sègal.